

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова**

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології**

«_____» _____ 20__ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
Вибіркової навчальної дисципліни**

Технології інклюзивної освіти

освітнього рівня бакалавр

галузі знань 01 Освіта

спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ВВ1.2.3

Київ 2020

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Технології інклюзивної освіти», затвердженої на засіданні Вченої ради факультету педагогіки і психології «__» «_____» 20__ р., протокол № ____.

Розробник програми: кандидат психологічних наук, доц. Гребенюк Т.М.

Затверджено на засіданні кафедри методик та технологій дошкільної освіти

«__» _____ року, протокол № ____ .

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Луценко І. О.
(прізвище, ініціали)

I. Опис навчальної дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.2.3

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта (шифр, назва)	Кількість кредитів – 5 ЄКТС		<p>Методи навчання</p> <p>1) Лекції. Семінарські заняття з застосуванням роздаткового матеріалу;</p> <p>2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем;</p> <p>3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж)</p> <p>➤ Система Moodle: https://celsi.npu.edu.ua/course/view.php?id=1542</p> <p>➤ Classroom: код курсу 3іnuomq;</p> <p>➤ інтернет-конференція Cool Meet.</p>
Спеціальність (код, назва) 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин 150		
Освітній рівень (бакалавр) бакалавр	Лекції:		
	-	8	
Статус дисципліни (Нормативна) вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:		
	-	8	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2, 3 (2020)	Лабораторні заняття:		
	-	-	
Семестр IV, V (заочна форма)	Індивідуальна робота:		
	15	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 год. - самостійна робота	Самостійна робота:		
	80	134	
Мова навчання– українська	1/5	1/8	<p>Форма підсумкового контролю</p> <p>Екзамен Екзамен дистанційного навчання: (тести в системі Moodle).</p>
Передумови навчання «Інклюзивна освіта» ,	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		

«Основи корекційної педагогіки»			
--	--	--	--

Предметом вивчення навчальної дисципліни є науково-методичні, соціально-психологічні та правові засади організації інклюзивного навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка дошкільна. Історія дошкільної педагогіки», «Інклюзивна освіта», «Основи корекційної педагогіки», «Спеціальна психологія», «Корекційна педагогіка», «Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП», «Інклюзивне освітнє середовище».

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Технології інклюзивної освіти» є ознайомлення студентів з основними технологіями інклюзивної освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Технології інклюзивної освіти» є систематизувати знання студентів основних положень інклюзивного навчання; ознайомити студентів з законодавчою і нормативною базою, що сприяє впровадженню принципів універсального дизайну та інклюзивної освіти; сформулювати поняття: «педагогічні технології», «технології інклюзивної освіти», «універсальний дизайн», «розумне пристосування», «доступність», «допоміжні технології»; ознайомити з основними технологіями інклюзивної освіти.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>РН-3. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.</p> <p>РН-7. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами; організувати роботу з батьками та іншими суб'єктами освітнього</p>	<p>ФК-11. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).</p> <p>ФК-12. Здатність до розуміння специфіки галузі дошкільної освіти та професії вихователя</p>

процесу.

РН-8. Планувати освітньо-виховну роботу з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

РН-13. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей (психологів, соціальних педагогів, логопедів, учителів, лікарів, фізичних реабілітологів тощо), батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного гармонійного розвитку дітей.

РН-15. Знаходити інформацію та самостійно аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; визначати критерії і показники психічного й психофізичного розвитку дітей на різних етапах раннього та дошкільного віку; враховувати отримані дані при виборі методик і технологій навчання і виховання, визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку; розробляти ефективні індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього та дошкільного віку.

РН-16. Вміти використовувати сучасні кваліметричні методики діагностування дітей дошкільного віку: обдарованих дітей, дітей, які розвиваються в нормі, дітей з особливими потребами; оцінювати особистісні досягнення кожної дитини; враховувати індивідуальні відмінності дітей та розробляти дитиноцентричні творчо-розвивальні, освітньо-розвивальні, корекційно-розвивальні та інші адресно спрямовані технології і методики.

РН-20. Володіти технологіями дошкільної інклюзивної освіти; вміти

дітей дошкільного віку, вияву професійної спрямованості, емоційно-ціннісного ставлення до дитини.

ФК-13. Здатність до проектування і здійснення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості дитини.

ФК-14. Здатність до побудови комунікативних стратегій міжособистісного спілкування суб'єктів учасників освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

ФК 15. Здатність до вивчення індивідуальних особливостей, схильностей, інтересів дітей з особливими освітніми потребами.

ФК 16. Здатність до адаптації навчальних матеріалів з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.

ФК 17. Здатність до проведення навчально-розвивальних, виховних, соціально-адаптаційних заходів, використання технологій інклюзивної освіти у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивній групі закладу дошкільної освіти.

ФК 18. Здатність до співпраці з фахівцями команди супроводу дітей з особливими освітніми потребами та їхніми батьками.

<p>організувати групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами.</p> <p>РН 22. Володіти педагогічним інструментарієм вивчення індивідуальних особливостей, схильностей, інтересів дітей з освітніми потребами, сприяти виявленню та розкриттю їхніх здібностей, талантів.</p> <p>РН 23. Вміти адаптувати навчальні матеріали та підходи з урахуванням психофізичних порушень дитини задля допомоги їй у виконанні навчальнопізнавальних завдань та залучення до різних видів дитячої діяльності.</p> <p>РН 24. Вміти використовувати програми розвитку для дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, сучасне методичне забезпечення, технології інклюзивної освіти; сприяти виконанню кожною дитиною індивідуальної програми розвитку, оцінювати її досягнення та аналізувати динаміку розвитку.</p> <p>РН 25. Вміти використовувати різноманітні інформаційні ресурси та способи отримання інформації для виконання професійних завдань, будувати процес спілкування з батьками, особами, які їх замінюють, фахівцями команди супроводу дотримуючись принципів толерантності та співробітництва.</p>	
--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС 150 годин.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№	Назви модулів і тем	Кількість годин	Кількість годин
---	---------------------	-----------------	-----------------

з/п		<i>(денна форма навчання)</i>		<i>(заочна форма навчання)</i>				
		Індивідуальна робота	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота
Модуль 1. Система організації та управління інклюзивною освітою		15	80	4	2	2		26
1.1.	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи.	2	10					2
1.2.	Система управління інклюзивною освітою.	2	10					4
1.3.	Характеристика мережі закладів для дітей з ООП	2	10					4
1.4.	Дитина з особливими освітніми потребами, як суб'єкт інклюзивної освіти	2	20			2		6
1.5.	Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини	2	10					4
1.6.	Концепція універсального дизайну в інклюзивній освіті.	5	20		2			6
Модуль 2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти		-	-	6	6			108
2.1.	Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.	-	-	1	-			28
2.2.	Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі.	-	-	2	2			26
2.3.	Технології роботи з дітьми з різними ООП.	-	-	1	2			26
2.4.	Технології оцінювання та додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі.	-	-	2	2			28
Всього годин		15	80	8	8			134

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль 1. Система організації та управління інклюзивною освітою	95	-
1.1.	Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи. Зміст. Понятійно-термінологічні визначення. Механізми забезпечення інклюзивної освіти на міжнародному та національному рівнях. Основні принципи впровадження інклюзивної освіти.	12	
1.2.	Тема 2. Система управління інклюзивною освітою. Зміст. Структура системи управління освіти. Вищий рівень управління та характеристика завдань його роботи. Центральний рівень управління інклюзивною освітою. Місцевий рівень управління інклюзивною освітою та його діяльність.	12	
1.3.	Тема 3. Характеристика мережі закладів для дітей з ООП. Зміст. Загальна характеристика системи освіти. Заклади дошкільної освіти для дітей з ООП. Заклади загальної середньої освіти для дітей з ООП. Інклюзивно-ресурсний центр та особливості його діяльності. Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти. Міжгалузева підтримка дітей з ООП.	12	
1.4.	Тема 4. Дитина з особливими освітніми потребами, як суб'єкт інклюзивної освіти. Зміст. Основні етапи розвитку дитини. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку дитини. Соціальна ситуація розвитку дитини. Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку дитини. Порушення розвитку дитини та їх особливості. Діти з особливими освітніми потребами. Категорії дітей з ООП.	22	
1.5.	Тема 5. Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини Зміст. Міжнародна статистична класифікація хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКХ). Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Міжнародна	12	

	<p>класифікація первинної медичної допомоги (ICPC-2). Сутність та основні принципи МКФ. Структура МКФ. Огляд МКФ. Особливості використання МКФ. Алгоритм вибору класів і кодів МКФ-ДП. МКФ-ДП як сучасний підхід до визначення особливих освітніх потреб дітей.</p>		
1.6.	<p>Тема 6. Концепція універсального дизайну в освіті. Зміст. Історія розвитку універсального дизайну. Поняття «універсальний дизайн». Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі. Допоміжні технології. Розумні пристосування. Ресурсна кімната. Медіатека.</p>	25	-
2.	<p>Модуль 2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти</p>	-	-
2.1.	<p>Тема 1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП. Зміст. Завдання команди психолого-педагогічного супроводу. Склад команди. Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу. Функції членів команди. Асистент учителя (вихователя) як учасник команди та його основні завдання. Обов'язки вчителя та асистента вчителя. Асистент дитини та основні завдання його діяльності. Батьки – як активні члени команди супроводу. Взаємодія команди супроводу та ІРЦ.</p>	-	-
2.2.	<p>Тема 2. Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Зміст. Що таке технології навчання в інклюзивній освіті та їх основні групи. Технології індивідуалізації освітнього процесу. Технології спільного викладання, їх характеристика та методика організації.</p>	-	-
2.3.	<p>Тема 3. Технології роботи з дітьми з різними ООП. Зміст. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів. Технології адаптації освітнього середовища. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з ООП (діти з порушеннями зору; діти з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності/ СДУГ; діти з порушеннями слуху; діти з порушеннями мовлення; діти із порушеннями опорно-рухового апарату; діти з порушеннями інтелектуального розвитку; діти з розладами аутистичного спектра/РАС; діти із затримкою психічного розвитку/ЗПР).</p>	-	-
2.4.	<p>Тема 4. Технології оцінювання та додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі. Зміст. Загальна характеристика технології оцінювання результатів інклюзивного навчання. Методи оцінювання</p>	-	-

	дітей з ООП. Принципи та прийоми оцінювання. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі.		
--	--	--	--

4.2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Модуль 1. Система організації та управління інклюзивною освітою

I. Підготувати короткі конспекти за наступними питаннями:

1. Дати визначення поняття «Інклюзивна освіта»
2. Завдання інклюзивної освіти.
3. Принципи інклюзивної освіти.
4. Механізми забезпечення інклюзивної освіти на міжнародному рівні.
5. Механізми забезпечення інклюзивної освіти на національному рівнях.
6. Основні принципи впровадження інклюзивної освіти.
7. Структура системи управління освіти.
8. Вищий рівень управління та характеристика завдань його роботи.
9. Центральний рівень управління інклюзивною освітою.
10. Місцевий рівень управління інклюзивною освітою та його діяльність.
11. Заклади дошкільної освіти для дітей з ООП.
12. Заклади загальної середньої освіти для дітей з ООП.
13. Інклюзивно-ресурсний центр та особливості його діяльності.
14. Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти.
15. Міжгалузєва підтримка дітей з ООП.
16. Основні етапи розвитку дитини.
17. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку дитини.
18. Соціальна ситуація розвитку дитини.
19. Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку дитини.
20. Порушення розвитку дитини та їх особливості.
21. Діти з особливими освітніми потребами.
22. Категорії дітей з ООП.
23. Дати визначення поняття «Міжнародна статистична класифікація хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКХ)».
24. Дати визначення поняття «Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ)»
25. Дати визначення поняття «Міжнародна класифікація первинної медичної допомоги (ICPC-2)».
26. Сутність та основні принципи МКФ.
27. Структура МКФ.
28. Огляд МКФ.
29. Особливості використання МКФ.
30. Алгоритм вибору класів і кодів МКФ-ДП.
31. МКФ-ДП як сучасний підхід до визначення особливих освітніх потреб дітей.
32. Дати визначення поняття «універсальний дизайн».
33. Універсальний дизайн у сфері освіти.

34. Принципи універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі.
35. Допоміжні технології в інклюзивній освіті.
36. Розумні пристосування в інклюзивній освіті.
37. Ресурсна кімната.
38. Медіатека.

II. Підготувати виступ з презентацією на тему: «Застосування принципів універсального дизайну в закладі освіти» (вибір закладу освіти довільний).

III. Прокоментуйте слова Л. Виготського та наведіть відповідні приклади з власного досвіду: «При всіх перевагах наша спеціальна школа відрізняється тим основним недоліком, що вона замикає свого вихованця... у вузьке коло шкільного колективу, створює відрізаний і замкнутий світ, у якому все прилаштовано і пристосовано до дефекту життя. Наша спеціальна школа натомість, щоб виводити дитину з ізольованого світу, як правило, розвиває в ній навички, які призводять до ще більшої ізольованості й посилюють її сегрегацію. Через ці недоліки не лише паралізується загальне виховання дитини, а й спеціальна виучка зводиться майже нанівець».

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдань для самостійної роботи	Кількість годин	Форма звітності	Рекомендовані інформаційні джерела
Змістовий модуль №1				
Модуль 1. Система організації та управління інклюзивною освітою				
1.	1. Проаналізуйте основні положення міжнародних документів, що регламентують право на інклюзивну освіту. Подайте узагальнення у вигляді таблиці. Висновки обґрунтуйте. 2. Здійсніть порівняльну характеристику міжнародного і національного законодавства у сфері інклюзивної освіти. Результати подайте у вигляді таблиці.	10	Опорний конспект	1; 10; 11; 12; 13; 16
2.	1. Яким є значення міжвідомчого партнерства у сфері інклюзивної освіти? 2. Яку роль відіграють громадські об'єднання у розвитку інклюзивної освіти?	10	Опорний конспект	3; 10; 11; 16

	<p>3. Якою є сутність соціоосвітнього партнерства у сфері інклюзивної освіти?</p> <p>4. Проаналізуйте модель партнерських відносин між закладом загальної середньої освіти та іншими закладами й установами з метою організації інклюзивного освітнього середовища.</p>			
3.	<p>1. Що таке «система освіти»?</p> <p>2. Що таке заклад освіти?</p> <p>3. У чому полягає відмінність між спеціальною школою та навчально-реабілітаційним центром?</p> <p>4. Назвіть заклади (установи) освіти для дітей з ООП, що не перебувають у системі Міністерства освіти і науки України.</p> <p>5. Проаналізуйте динаміку кількості закладів спеціальної освіти та закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням впродовж останніх років на прикладі будь-якого регіону.</p>	10	Опорний конспект	7; 16
4.	<p>1. Опрацювати: Л.С. Виготський «Собрание сочинений в 6 томах. Том 5. Основы дефектологии». Навести приклади первинного дефекту та вторинних відхилень. Підготувати презентацію на тему: (Теорія про складну структуру аномального розвитку).</p> <p>2. Презентація на тему: Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації</p>	20	Опорний конспект. Презентації	1; 4; 5; 16;

5.	<p>1. Розкрийте ключові позиції Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП).</p> <p>2. Охарактеризуйте послідовність кроків для вибору класів і кодів Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП).</p> <p>3. Відвідайте заклад освіти з інклюзивним навчанням і спроектуйте етапи соціалізації конкретної дитини з особливими освітніми потребами. Відповідь обґрунтуйте.</p>	10		16
6.	<p>Підготуйте загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із порушеннями зору, для дітей із порушеннями слуху, для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, дітей з інтелектуальними порушеннями у вигляді презентацій</p>	20	Презентації	2; 3; 6; 16; 18

V. Контроль якості знань студентів

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінари, практичні та лабораторні заняття.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle та Classroom - це платформб, на якій розміщенні навчальні матеріали, реалізовується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей "Всесвітньої павутини".

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друквані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного").* Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

➤ *Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").*

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

➤ *Форми підсумкового контролю дистанційного навчання:* Екзамен (інтернет-трансляції).

Форми підсумкового контролю очного навчання: Екзамен (письмовий)

У процесі оцінювання підсумкових навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі,

	вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	
36-38	E	задовільно
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала оцінювання результатів ЕКЗАМЕНУ:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену

36-40	A	відмінно
32-35	B	добре
28-31	C	
26-27	D	задовільно
24-25	E	
14-23	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-13	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
65-69	D	задовільно
60-64	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Алєєва Н. М. Діти з порушеннями зору в умовах інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. / Н. М. Алєєва, Ю. В. Барінов та ін. / за ред. Є. П. Синьової, С. О. Рикова, 2016. – К. : Кафедра, 2016. – 212 с.
2. Архітектурна доступність шкіл: навч.-метод. посіб./за заг. ред. Л.Ю.Байди, О.В.Красюкової-Еннс – К: 2012. - 88 с.
3. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда; під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. – К.: ТОВ Видавничий дім "Плеяди", 2015. – 172 с.
4. Выготский Л. С. Собрание сочинений в 6 т. / Л. С. Выготский / [ред. Т. А. Власова]. – М. : Педагогика, 1983. – Т. 5 : Основы дефектологии. – 368с.
5. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка (під ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка). — К.: 2004.

6. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб./ за заг. ред. Л.Ю.Байди, О.В.Красюкової Еннс — К., 2013. —128с.
7. Дятленко Н., Софій Н., Кавун Ю. Оцінка впливу інклюзивної моделі освіти на учасників проекту.— К.: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2005.
8. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. / Т. Є. Єжова. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 284 с.
9. Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. Шкільний світ. – 2011. – № 10. – С. 20–25.
- 10.Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В. І. — К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2013. — 100 с.
- 11.Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи /Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія.- К.: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с.
- 12.Конвенція про права осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
13. Лист МОН України «Про доступність дітей з особливими потребами до опорних навчальних закладів» від 09.06.2016 р. № 1/9-293 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/>.
14. «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ». / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. – К.: Видавнича група «Атопол», 2018. – с. –100.
- 15.Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.who.int
- 16.Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
- 17.Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку / Інклюзивна школа: особливості організації та

- управління: Навчально – методичний посібник/ Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І., - К.:2007.- 128с.
- 18.Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН № 609 від 08.06.2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/61107/
- 19.Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації : [електронний ресурс] / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. – 66 с.
- 20.Сайт «Універсальний дизайн» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://ud.org.ua/>
21. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям) / Т. В. Сак // Дефектологія : наук.-метод. жур. – 2009. – №1. – С. 16-20.
- 22.Сасіна І. О. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями зору в умовах інклюзивного навчання / І. О. Сасіна, Т. М. Гребенюк // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць: вип. 9, у 2 т./ за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова.– Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Т.2. –С. 177-189.
- 23.Таранченко О. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / О. М. Таранченко, Ю. М. Найда. – К.: Видавнича група "А.С.К.", 2012. – 124 с.

Додаткові

- 24.Боскис Р.М. Учителю о детях с нарушениями слуха. – М., 1987.

25. Дефектологічний словник [Текст]: навч. посіб. / Нац. пед. ун-т. імені М.П. Драгоманова. – К., 2011. – 528 с.
26. Дьячков А.И. Сурдопедагогика. – М.: Академия педагогических наук РСФСР, 1963. – 334 с.
27. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 52 с.
28. Серпутько Г. П. Методичні аспекти підготовки педагогів до роботи з дітьми із глибокими порушеннями зору в рамках інклюзивного навчання / Г. П. Серпутько // Матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації конвенції ООН про права інвалідів", 20-21 листопада 2013 року. – К.: Університет "Україна".
29. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник.- К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
30. Синьова Є. П. Особливості розвитку і виховання особистості при глибоких порушеннях зору: моногр. [Текст] / Є. П. Синьова. – К., 2012. – 442 с.
31. Шевцов А.Г. Освітні основи реабілітології : [монографія] / А. Г.Шевцов. – К. : «МП Леся», 2009. – 484 с.